כיתה ו' | תנ"ך | שיעור 4 מתוך 5 | 45 דק' | יהושע ו, א-יא

# שבעה ימים סביב החומה: ההכנות לכיבוש יריחו

### 🎯 מטרות השיעור

- התלמידים יתארו את ההוראות שה' נותן ליהושע לכיבוש יריחו (ו, ב-ה).
- התלמידים יסדרו את התהלוכה סביב העיר: החלוץ, הכהנים התוקעים בשופרות, הארון והמאסף (ו, ח-ט).
- התלמידים יסבירו את ההוראה לשתוק עד היום שבו יהושע יאמר "הריעו" (ו, י), ויציעו למה היא חשובה.

### ❓ השאלה הגדולה של היחידה

**מה צריך מנהיג חדש כדי להצליח?**

בכל שיעור מוסיפים לטבלה על הלוח תכונה או כלי אחד של מנהיג, עם פסוק שמוכיח אותו.

### 🚪 פתק כניסה (2 דקות)

בתחילת השיעור כל תלמיד עונה על פתק, בלי ציון:

1. מה קרה למי הירדן כשהכהנים נושאי הארון נכנסו אליהם? (פרק ג)
2. מי היא רחב, ומה הבטיחו לה המרגלים? (פרק ב)
3. מה זה שופר, ומתי אנחנו שומעים אותו היום?

**למורה:** קוראים בקול כמה פתקים. שאלה 1 מזכירה את הארון והכהנים, שחוזרים בשיעור הזה. שאלה 2 מזכירה שיריחו היא העיר של רחב. שאלה 3 מכינה את השופרות. אין צורך לתקן עכשיו; הפתקים מראים למורה מה התלמידים זוכרים.

### 🧪 פתיחה

קוראים את הפסוק הראשון: "וִיְרִיחוֹ סֹגֶרֶת וּמְסֻגֶּרֶת... אֵין יוֹצֵא, וְאֵין בָּא" (ו, א). שואלים: אם אתם יהושע ועומדים מול עיר סגורה עם חומה, מה הייתם מתכננים? רושמים כמה רעיונות על הלוח, ואחר כך משווים לתוכנית שה' נותן ליהושע.

## 📖 הסבר למורה

יריחו סגורה מפני בני ישראל: "אֵין יוֹצֵא, וְאֵין בָּא" (ו, א). עוד לפני שמתחיל מעשה, ה' אומר ליהושע "רְאֵה נָתַתִּי בְיָדְךָ, אֶת-יְרִיחוֹ" (ו, ב).

התוכנית (ו, ג-ה): ששה ימים כל אנשי המלחמה מקיפים את העיר פעם אחת ביום. שבעה כהנים נושאים שבעה שופרות לפני הארון. ביום השביעי מקיפים את העיר שבע פעמים, והכהנים תוקעים בשופרות (ו, ד). כשהעם שומע את קול השופר, כל העם מריע תרועה גדולה, ואז "וְנָפְלָה חוֹמַת הָעִיר, תַּחְתֶּיהָ" (ו, ה).

הביצוע (ו, ו-יא): יהושע מעביר את ההוראות לכהנים ולעם. התהלוכה הולכת בסדר קבוע: החלוץ (החיילים החמושים) בראש, אחריו שבעת הכהנים התוקעים בשופרות, אחריהם ארון ברית ה', ובסוף המאסף. הכהנים תוקעים בשופרות כל הדרך, כבר מהיום הראשון: "עָבְרוּ וְתָקְעוּ בַּשּׁוֹפָרוֹת" (ו, ח), "הָלוֹךְ, וְתָקוֹעַ בַּשּׁוֹפָרוֹת" (ו, ט). העם, לעומת זאת, צריך לשתוק: "לֹא תָרִיעוּ וְלֹא-תַשְׁמִיעוּ אֶת-קוֹלְכֶם" (ו, י), עד שיהושע יאמר "הריעו". ביום הראשון הארון מקיף את העיר פעם אחת, וכולם חוזרים ולנים במחנה (ו, יא). ששת הימים הבאים (ו, יב-יד) והיום השביעי (ו, טו-כ) נלמדים בשיעור הבא.

שימו לב: יהושע לא מספר לעם בפסוקים ו-י שהחומה תיפול, אלא רק מה לעשות ומתי לשתוק. זו שאלה טובה לדיון.

קריאה ספרותית: הארון נמצא באמצע התהלוכה, והמספר שבע חוזר (שבעה כהנים, שבעה שופרות, שבעה ימים). אפשר לקרוא בזה רמז שהניצחון יבוא מקיום ההוראה ולא מכוח צבאי. זה פירוש, כדאי לסמן אותו כך.

**קרי וכתיב:** בפסוקים ה, ז ו-ט מובאת כאן הקריאה (הקרי), כמו במכון ממרא: "כשמעכם" (כתיב: בשמעכם), "ויאמר" (כתיב: ויאמרו), "תקעי" (כתיב: תקעו).

**זרמים:** ממלכתי: ספר יהושע נלמד בכיתה ו' (פרקים א-ו ועוד). חמ"ד: ספר יהושע נלמד כבר בכיתה ג', ואפשר להשתמש ביחידה כחזרה והעמקה, ולהוסיף פירוש רש"י מספריא.

## 📜 הפסוקים (מתוך מכון ממרא)

**יהושע ו, א-יא**

**(א)** וִירִיחוֹ סֹגֶרֶת וּמְסֻגֶּרֶת, מִפְּנֵי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל: אֵין יוֹצֵא, וְאֵין בָּא.

**(ב)** וַיֹּאמֶר יְהוָה, אֶל-יְהוֹשֻׁעַ, רְאֵה נָתַתִּי בְיָדְךָ, אֶת-יְרִיחוֹ וְאֶת-מַלְכָּהּ--גִּבּוֹרֵי, הֶחָיִל.

**(ג)** וְסַבֹּתֶם אֶת-הָעִיר, כֹּל אַנְשֵׁי הַמִּלְחָמָה--הַקֵּיף אֶת-הָעִיר, פַּעַם אֶחָת; כֹּה תַּעֲשֶׂה, שֵׁשֶׁת יָמִים.

**(ד)** וְשִׁבְעָה כֹהֲנִים יִשְׂאוּ שִׁבְעָה שׁוֹפְרוֹת הַיֹּבְלִים, לִפְנֵי הָאָרוֹן, וּבַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי, תָּסֹבּוּ אֶת-הָעִיר שֶׁבַע פְּעָמִים; וְהַכֹּהֲנִים, יִתְקְעוּ בַּשּׁוֹפָרוֹת.

**(ה)** וְהָיָה בִּמְשֹׁךְ בְּקֶרֶן הַיּוֹבֵל, כְּשָׁמְעֲכֶם אֶת-קוֹל הַשּׁוֹפָר, יָרִיעוּ כָל-הָעָם, תְּרוּעָה גְדוֹלָה; וְנָפְלָה חוֹמַת הָעִיר, תַּחְתֶּיהָ, וְעָלוּ הָעָם, אִישׁ נֶגְדּוֹ.

**(ו)** וַיִּקְרָא יְהוֹשֻׁעַ בִּן-נוּן, אֶל-הַכֹּהֲנִים, וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם, שְׂאוּ אֶת-אֲרוֹן הַבְּרִית; וְשִׁבְעָה כֹהֲנִים, יִשְׂאוּ שִׁבְעָה שׁוֹפְרוֹת יוֹבְלִים, לִפְנֵי, אֲרוֹן יְהוָה.

**(ז)** וַיֹּאמֶר, אֶל-הָעָם, עִבְרוּ, וְסֹבּוּ אֶת-הָעִיר; וְהֶחָלוּץ--יַעֲבֹר, לִפְנֵי אֲרוֹן יְהוָה.

**(ח)** וַיְהִי, כֶּאֱמֹר יְהוֹשֻׁעַ אֶל-הָעָם, וְשִׁבְעָה הַכֹּהֲנִים נֹשְׂאִים שִׁבְעָה שׁוֹפְרוֹת הַיֹּבְלִים לִפְנֵי יְהוָה, עָבְרוּ וְתָקְעוּ בַּשּׁוֹפָרוֹת; וַאֲרוֹן בְּרִית יְהוָה, הֹלֵךְ אַחֲרֵיהֶם.

**(ט)** וְהֶחָלוּץ הֹלֵךְ--לִפְנֵי הַכֹּהֲנִים, תֹּקְעֵי הַשּׁוֹפָרוֹת; וְהַמְאַסֵּף, הֹלֵךְ אַחֲרֵי הָאָרוֹן, הָלוֹךְ, וְתָקוֹעַ בַּשּׁוֹפָרוֹת.

**(י)** וְאֶת-הָעָם צִוָּה יְהוֹשֻׁעַ לֵאמֹר, לֹא תָרִיעוּ וְלֹא-תַשְׁמִיעוּ אֶת-קוֹלְכֶם, וְלֹא-יֵצֵא מִפִּיכֶם, דָּבָר: עַד יוֹם אָמְרִי אֲלֵיכֶם, הָרִיעוּ--וַהֲרִיעֹתֶם.

**(יא)** וַיַּסֵּב אֲרוֹן-יְהוָה אֶת-הָעִיר, הַקֵּף פַּעַם אֶחָת; וַיָּבֹאוּ, הַמַּחֲנָה, וַיָּלִינוּ, בַּמַּחֲנֶה.

## ⚖️ כתוב / מפרשים

בטור הימני מה שכתוב בפסוק במפורש. בטור השמאלי פירוש אפשרי, ובו כתוב של מי הפירוש. הפירוש הוא דרך אחת להבין, לא חלק מהפסוק.

| 📜 כתוב (מה הפסוק אומר במפורש) | 🔍 מפרשים (פירוש אפשרי, ושל מי) |
|---|---|
| **(ו, ב)** „ראה נתתי בידך את יריחו“ | *פירוש אפשרי, קריאה ספרותית:* המילה "נתתי" בלשון עבר, כאילו הניצחון כבר קרה. ההבטחה בטוחה עוד לפני הקרב. |
| **(ו, ח-ט)** החלוץ, הכהנים, הארון, המאסף | *פירוש אפשרי, קריאה ספרותית:* הארון במרכז התהלוכה, והוא שמקיף את העיר (ו, יא). כך הסיפור מראה שה' הוא שמוביל. |
| **(ו, י)** „לא תריעו ולא תשמיעו את קולכם“ | *פירוש אפשרי, קריאה ספרותית:* השתיקה דורשת משמעת וסבלנות, ואמון במנהיג שיאמר מתי להריע. |

## 👩‍🏫 מהלך השיעור (45 דקות)

**חומרים:** תנ"ך או דף פסוקים, דף העבודה, פתקים קטנים, טבלת המנהיגות מהשיעורים הקודמים

1. פתק כניסה (2 דקות)
2. פתיחה: עיר "סגרת ומסגרת", מה הייתם עושים? (5 דקות)
3. קריאה של ו, א-ה: התוכנית שה' נותן ליהושע (8 דקות)
4. קריאה של ו, ו-יא ושרטוט התהלוכה על הלוח, מהחלוץ ועד המאסף (10 דקות)
5. דף העבודה (12 דקות)
6. מוסיפים שורה לטבלת "מה צריך מנהיג חדש?" עם פסוק (3 דקות)
7. כרטיס יציאה (5 דקות)

## 💬 שאלות לדיון

**הבנה (מה כתוב?)**

1. מה ציווה ה' לעשות בששת הימים הראשונים, ומה ביום השביעי?
2. מי הולך ראשון בתהלוכה, ומי הולך אחרון?

**פרשנות (מה זה אומר?)**

1. למה, לדעתכם, יהושע אוסר על העם להשמיע את קולו?
2. מה ה' אמר ליהושע (ו, ג-ה) ויהושע לא אמר לעם (ו, ו-י)? למה, לדעתכם?

**הערכה (מה דעתי?)**

1. האם קשה ללכת סביב עיר בשתיקה, יום אחרי יום? מה זה מלמד על העם ועל המנהיג שלו?

## 🏁 סיכום השיעור

חוזרים לשאלה הגדולה: "מה צריך מנהיג חדש כדי להצליח?" מוסיפים לטבלה שורה, למשל: מנהיג שמקבל הוראה ומעביר אותה לעם בדיוק, ועם שסומך עליו (ו, ו-י). מחר: היום השביעי ונפילת החומה (ו, טו-כ).

## 🎟️ כרטיס יציאה (2 דקות)

בסוף השיעור כל תלמיד כותב על פתק:

1. כתבו את סדר התהלוכה סביב יריחו: מי הולך ראשון ומי אחרון?
2. למה, לדעתכם, ציווה יהושע על העם לשתוק?

### 💡 הערות למורה

אפשר להמחיש: הכיתה מקיפה את החדר פעם אחת בשקט מוחלט, ותלמיד אחד מחזיק "ארון" (קופסה). אחר כך שואלים: איך הרגשתם בזמן השתיקה? חשוב לשמור על אווירה מכבדת, כי זה ארון הברית.

אם עולות שאלות על המלחמה ביריחו, אפשר לומר שנעסוק בהן בשיעור הבא, כשנקרא על היום השביעי.

### 📝 בדף העבודה

פתק כניסה, טבלת ההוראות של ה', סידור התהלוכה, נכון/לא נכון, שאלת הסבר ו★ שאלת אתגר. מחוון מלא בעמוד השני. יש גם דף עם תמיכה: מחסן מילים, הפניה לפסוק בכל שאלה ומשפטי פתיחה. ויש חמישה דפי העשרה ותרגול נוסף: הבנת הנקרא, לשון המקרא, רצף אירועים, חשיבה מסדר גבוה וכתיבה יצירתית.

## מקורות

- יהושע פרק ו (מכון ממרא)

# מחוון: שבעה ימים סביב החומה

🚪 **פתק כניסה:** 1. המים שירדו מלמעלה נעצרו ("נד אחד"), והעם עבר ביבשה (ג, טז-יז). 2. רחב גרה ביריחו והחביאה את המרגלים (ב, א-ו); היא ביקשה שיצילו אותה ואת משפחתה, והמרגלים הבטיחו (ב, יב-יד). 3. שופר הוא קרן של בעל חיים שתוקעים בה. היום שומעים אותו בראש השנה ובסוף יום כיפור. לקבל כל תשובה סבירה; הפתק לא נבדק בציון.

1. ימים א-ו: מקיפים פעם אחת ביום (ו, ג); הכהנים הולכים ותוקעים בשופרות תוך כדי ההליכה (ו, ח-ט), והעם שותק (ו, י). יום ז: מקיפים שבע פעמים (ו, ד); הכהנים תוקעים בשופרות (ו, ד), ואז כל העם מריע תרועה גדולה (ו, ה).
2. החלוץ 1 · שבעת הכהנים התוקעים בשופרות 2 · ארון ברית ה' 3 · המאסף 4 (ו, ח-ט).
3. ל ("אין יוצא ואין בא") · נ · ל ("לא תריעו ולא תשמיעו את קולכם") · נ.
4. לא להריע ולא להשמיע את קולם, ושלא תצא מפיהם מילה: "לֹא תָרִיעוּ וְלֹא-תַשְׁמִיעוּ אֶת-קוֹלְכֶם". עד היום שיהושע יאמר להם "הריעו": "עַד יוֹם אָמְרִי אֲלֵיכֶם, הָרִיעוּ--וַהֲרִיעֻתֶם" (ו, י).
5. שהחומה תיפול: "וְנָפְלָה חוֹמַת הָעִיר, תַּחְתֶּיהָ", כשהעם ישמע את קול השופר ויריע תרועה גדולה (ו, ה).
6. תשובה אישית. לדוגמה: משמעת וסבלנות; העם סומך על המנהיג ועל ההבטחה של ה'; המנהיג מחליט מתי הרגע הנכון. לקבל תשובה מנומקת עם פסוק (ו, י או ו, ב).